

Informatie t.b.v. radenavond regionale woonzorgvisie

Aan : Gezamenlijke gemeenteraden regio Hart van Brabant
cc. : RoSa, PoHo Sociaal / Wonen
Van : Regionale projectleider woonzorgvisie
Datum : 20 september 2023

Opdracht	Omschrijving
<p>Aanleiding</p>	<p>De woningmarkt staat al jaren onder grote druk. Voor steeds meer mensen is het moeilijk een passende woning te vinden. Sommige mensen hebben nog minder kansen, omdat ze zich in een kwetsbare situatie bevinden. Zij zijn vaak afhankelijk van (extra) zorg of begeleiding, of zij moeten hun leven (opnieuw) opbouwen. Daarnaast is Nederland aan het vergrijzen. Naar schatting zijn er over 20 jaar twee keer zoveel 75+'ers als nu (ongeveer 2,5 miljoen in 2040). Ook de gemiddelde leeftijd van ouderen stijgt en zij blijven steeds langer, al dan niet alleenstaand, zelfstandig wonen. Komt nog bij dat gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties zich nu al het hoofd breken over het vinden van geschikte woningen voor mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders en dak- en thuislozen. Inclusief de zorg en ondersteuning die dichtbij georganiseerd moet worden. Tot slot zien we dat de zorgkosten de afgelopen jaren alleen maar aan het toenemen zijn met als resultaat – mocht het zo doorgaan – dat de zorg op termijn niet meer te betalen is. Hierdoor staat het thema wonen, zorg en welzijn zowel landelijk als regionaal hoog op de agenda en wordt gewerkt aan een actiegerichte aanpak om hier iets aan te doen.</p> <p><u>Regionale woonzorganalyse</u></p> <p>In de regio Hart van Brabant is in 2021 de opdracht gegeven om een woonzorganalyse op te stellen met als doel om de toekomstige behoefte aan wonen, zorg en welzijn van diverse doelgroepen in de regio en de afzonderlijke gemeenten in beeld te brengen, net als het beschikbare (en geplande) aanbod. De volgende conclusies zijn op basis van analyse getrokken: de opgaven zijn immens; gemeenten kunnen dit niet alleen; een logische vervolgstap is om op regionale schaal een visie te ontwikkelen hoe toegewerkt kan worden naar een toekomstbestendig (zowel inhoudelijk als financieel) woonzorglandschap; de input vanuit de analyse te gebruiken voor het opstellen van deze visie, waarbij specifiek de volgende punten benoemd zijn die in regionaal verband opgepakt zouden kunnen worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een regionaal afwegingskader voor woonzorginitiatieven waarbij financiële solidariteit meegewogen wordt; - Gezamenlijke afspraken met het zorgkantoor over voldoende verpleegzorg;

- Het opstellen van eenduidige regels met de regionaal werkende corporaties en zorgpartijen;
- Samenwerking in relatie tot de kleinere doelgroepen met specifieke wensen op het gebied van zorg of wonen;
- Het thema vervoer en bereikbaarheid welke een duidelijke regionale component heeft;
- Het actueel houden van de GIS-applicatie, monitoring en kennisuitwisseling.

Het uitgangspunt is dat alleen regionaal wordt samengewerkt wanneer dit toegevoegde waarde en voordelen heeft.

[Woonzorganalyse - Regio Hart van Brabant \(regio-hartvanbrabant.nl\)](http://regio-hartvanbrabant.nl)

Rijksprogramma's Een thuis voor iedereen en wonen en zorg voor ouderen

Ook het rijk zit vanzelfsprekend niet stil en is van mening dat iedereen over een eigen thuis moet kunnen beschikken. In reactie hierop is op 11 mei 2022 het programma 'huisvesting aandachtsgroepen: Een thuis voor iedereen' gelanceerd. Dit programma heeft als doel om te zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen (hier wordt later nader op ingegaan) met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Daarnaast is het programma wonen en zorg voor ouderen gelanceerd. Met dit programma wordt beoogd dat er voldoende geschikte woningen zijn voor ouderen en dat de leefomgeving passend is.

Hierbij wordt nadrukkelijk ingezet op regionale samenwerking. Ervaringen uit het verleden (o.a. met jeugd) hebben het rijk doen inzien dat voor een aantal thema's het van belang is dat op regionale schaal regie wordt gevoerd en afspraken worden gemaakt. Dit heeft de afgelopen jaren o.a. geresulteerd in de norm voor opdrachtgeverschap jeugdhulp en beschermd wonen met vastgestelde regiovisies. Nu zien we dat deze ontwikkeling zich ook doorzet op het terrein van wonen en zorg.

De regio Hart van Brabant heeft op bovenstaande al deels geanticipeerd. In 2021 is de al eerdergenoemde woonzorganalyse opgeleverd met het voornemen om deze als basis te laten dienen voor een regionale woonzorgvisie, met concrete kwalitatieve en kwantitatieve afspraken, en daar in 2022 concrete stappen in te gaan zetten. Dit traject sluit naadloos aan op door het landelijke programma 'een thuis voor iedereen' met de opdracht om integrale woonzorgvisies op te stellen. Het is daarom ook wenselijk om beide processen met elkaar uit te lijnen om de regionale opgaven integraal en in samenhang te bezien en te komen tot concrete afspraken hierover. In dit kader heeft het gecombineerde portefeuillehoudersoverleg (PoHo) Sociaal – Wonen ingestemd met het traject om te komen tot een regionale woonzorgvisie.

	Programma 'Een thuis voor iedereen' Rapport Rijksoverheid.nl Programma Wonen en zorg voor ouderen Rapport Home Volkshuisvesting Nederland
Probleemstelling	<p>Na een lange periode van economische groei staat Nederland de komende jaren voor enorme opgaven. De arbeidsmarkt is zeer krap en door de oorlog in Oekraïne is een energiecrisis ontstaan die een grote weerslag gaat hebben op het dagelijkse leven van mensen. Op de domeinen wonen, zorg en welzijn zijn de uitdagingen niet minder groot. De zorgkosten stijgen gestaag en de woningmarkt zit vast. Dit heeft tot gevolg dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nederland op dit moment onvoldoende in staat is om een groeiende groep ouderen en kwetsbaren te faciliteren in hun (toekomstige) woon-, welzijn- en zorgbehoeften. - Er onvoldoende betaalbare woningen zijn om alle aandachtsgroepen (arbeidsmigranten; mensen die uitstromen uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugd; sociaal en medisch urgenten en dreigend daklozen, statushouders, studenten, woonwagengebwoners) te huisvesten. - Er dreigt een gat te ontstaan tussen (langer) zelfstandig wonen en intramuraal voorzieningen; er is een fors tekort aan voldoende (geclusterde) tussenvormen. - Bestaande woningen zijn vaak (nog) niet geschikt om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen of zijn niet passend bij de behoefte van de doelgroep ouderen. - De aanwezigheid en bereikbaarheid van zorg- en welzijnsvoorzieningen en een geschikte buitenruimte voor senioren en kwetsbare doelgroepen is lang niet overal vanzelfsprekend.
Doelstelling	<p>Het doel is om ervoor te zorgen dat er in de regio Hart van Brabant voldoende betaalbare woningen en voorzieningen zijn voor alle ouderen / senioren, mensen met een lichamelijke en geestelijke beperking en overige aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over de gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Het betreft, naast ouderen, de volgende aandachtsgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsmigranten - Doelgroepen weer thuis (mensen die uitstromen uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en de jeugdhulp) - Sociaal en medisch urgenten en dreigend daklozen - Statushouders - Studenten - Woonwagengebwoners <p>Het aanpakken van de woonzorgopgave gaat niet alleen over het organiseren van woonvormen inclusief zorg en ondersteuning. Het gaat ook over het (anders) organiseren van zorg en ondersteuning, zodat tegemoet wordt gekomen aan de groeiende vraag daarnaar.</p>

Eindresultaat	Vastgestelde integrale woonzorgvisie voor alle aandachtsgroepen, bestaande uit herkenbare regionale doelstellingen en resultaten. Per gemeente wordt tevens een lokale woonzorgvisie opgesteld met eigen gemeentelijke doelstellingen en resultaten. De regionale woonzorgvisie wordt vastgesteld door de 11 gemeenteraden in de regio Hart van Brabant.
Reikwijdte	<p>Het beleidsterrein wonen, zorg en welzijn is heel breed. Voordeel is dat met het opstellen van een integrale visie en afspraken impact kan worden gemaakt. Het nadeel is echter dat het zoveel omvattend is dat de afspraken verzanden in goede voornemens en dat het niet meer lukt om regie hierop te voeren. Het vraagt dus om focus en prioritering. Op veel van bovenstaande beleidsterreinen worden al concrete regionale acties uitgevoerd en deze moeten met snelheid doorgezet worden. Door middel van de woonzorgvisie wordt hier samenhang in aangebracht en wordt bezien wat er additioneel nog gedaan kan c.q. moet worden. In de regionale woonzorgvisie wordt vooral de focus gelegd op de doelgroepen ouderen / senioren, mensen met een kwetsbaarheid die ondersteuning en zorg nodig hebben, sociaal medisch urgenten en dreigend daklozen. Met betrekking tot de overige aandachtsgroepen is geconcludeerd dat dit reeds staand beleid is en / of op lokale schaal wordt uitgevoerd. Gelet op de integraliteit worden ze wel kort benoemd in de woonzorgvisie.</p> <p>Er wordt onder andere een link gelegd met bestaande ontwikkelingen zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionale Taskforce versnellen betaalbare Woningbouw - Regionaal programma van asiel t/m integratie - Samenwerkingsovereenkomst Weer Thuis - En in Tilburg 'het convenant Studentenhuisvesting Tilburg 2020-2025' <p>Per gemeente wordt ook een lokale woonzorgvisie opgesteld. Daarin wordt onder andere de lokale uitwerking van de regionale afspraken opgenomen maar ook die zaken die op lokaal niveau belangrijk gevonden worden. Met andere woorden: in de regionale woonzorgvisie worden dé zaken opgenomen waarvan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geconstateerd wordt dat individuele gemeenten dit niet alleen kunnen. 2. Het van belang is / meerwaarde heeft om regionaal afspraken over te maken
Wetgeving	Landelijk is geconstateerd dat de grote opgaven die er nu liggen op gebied van wonen (en zorg) niet via de bestaande wetgeving kan worden gerealiseerd. Dit heeft geleid tot een wetvoorstel 'versterken regie op de volkshuisvesting'. Deze wet geeft het Rijk, provincies en gemeenten de wettelijke instrumenten om samen regie te voeren op de volkshuisvesting. De wet geeft vorm en inhoud aan de wens om de regie op de volkshuisvesting te hernemen. Hiermee verankert de regering de volkshuisvestelijke taak van alle overheden in de regelgeving en wordt het instrumentarium van overheden versterkt om regie te kunnen voeren. De instrumenten uit het wetsvoorstel zorgen ervoor dat:

	<ul style="list-style-type: none"> - Overheden meer grip hebben op hoeveel er wordt gebouwd; - Op welke locaties er wordt gebouwd - Dat er voldoende betaalbaar wordt gebouwd. <p>Daarnaast bevat het wetsvoorstel maatregelen die ervoor moeten zorgen dat er sneller gebouwd kan worden, onder andere door versnelling van procedures bij de rechter. Bovendien bevat het wetsvoorstel wijzigingen om landelijk vast te leggen dat specifieke kwetsbare groepen met urgentie een woning kunnen krijgen en dat de huisvestingsopgave van deze groepen evenwichtig wordt verdeeld in de regio. Het wetsvoorstel regelt tot slot dat de lokale prestatieafspraken tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties worden verstevigd en afdwingbaar worden gemaakt.</p> <p>Wet Versterking Regie Volkshuisvesting Home Volkshuisvesting Nederland</p> <p>De Ministerraad heeft op 14 juli 2023 besloten om het wetsvoorstel voor advies in te dienen bij de Raad van State. Dit is op 18 juli 2023 gebeurd. Rond die periode is ook het Kabinet gevallen. Inmiddels is bekend dat de Tweede Kamer de wet niet controversieel heeft verklaard. Dit houdt in dat de behandeling in principe door kan gaan. Vanuit het rijk wordt gekoerst op invoering per 1 juli 2024. Maar of dit haalbaar is, moet nog blijken.</p> <p>Voor informatie over het proces, zie onderstaande link. Wet versterking regie volkshuisvesting Overheid.nl Wetgevingskalender</p>
<p>Betrokken partijen</p>	<p>Het opstellen van woonzorgvisies vraagt om een integrale benadering. Hiervoor is het van belang om alle relevante partijen hierbij te betrekken. Dit zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle gemeenten in de regio Hart van Brabant - Alle woningcorporaties in de regio Hart van Brabant - Een vertegenwoordiging van zorgaanbieders die werkzaam zijn in het sociaal domein (Wmo, jeugd, ouderen) - Zorgkantoor - Welzijnsorganisaties - Belangenorganisaties - Cliëntenvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen - Sociale adviesraden
<p>Planning</p>	<p>De planning van de regionale woonzorgvisie ziet er als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Startbijeenkomst woonzorgvisie: 14 februari 2023 - Start werkgroepen – mei / juni 2023 - Consultatie PoHo Sociaal / Wonen: 6 juni en 4 oktober 2023 - Resultaten werkgroepen gereed: 1 november 2023 - Opstellen concept-woonzorgvisie: november 2023 - Bespreken concept-woonzorgvisie in PoHo Sociaal / Wonen: 13 december 2023 - Advies RoSa (Regionaal overleg adviesraden): uiterlijk medio februari 2024 gereed

	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreken definitieve woonzorgvisie in PoHo Sociaal / Wonen: maart 2024 - Bespreken woonzorgvisie in colleges van B&W: uiterlijk maart 2024 - Bespreken woonzorgvisie in gemeenteraden: april 2024
Rolverdeling	<p><u>Bestuurlijk opdrachtgevers</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Marcelle Hendrickx (gemeente Tilburg) - Dilek Odabasi (gemeente Waalwijk) - Janneke van de Laak (gemeente Baarle Nassau) <p><u>Ambtelijke opdrachtgevers</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Frans Swinkels (gemeente Tilburg) - Harrie Timmermans (gemeente Heusden) <p><u>Externe projectleider</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Peter Meulenberg (PM3) <p><u>Coördinatiegroep</u></p> <p>Er is een coördinatiegroep ingesteld waarin de trekkers vanuit de verschillende werkgroepen participeren. De coördinatiegroep heeft de volgende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen overallvisie(s) en leidende principes - Bewaken van de rode lijnen - Coördineren uitkomsten verschillende werkgroepen <p><u>Werkgroep(en)</u></p> <p>Tijdens de startbijeenkomst woonzorgvisie op 14 februari 2023 zijn vijf opgaven geformuleerd die door werkgroepen verder worden uitgewerkt. Dit zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaders / leidende principes voor de regionale woonzorgvisie - Fair share - Toename ouderen met een zorgbehoefte - Woonvormen - Sociale basis <p><u>Regiegroep / klankbordgroep</u></p> <p>Het opstellen van de woonzorgvisie is een gezamenlijke opgave van gemeenten en samenwerkende partijen. Gelet op deze integrale benadering wordt gebruik gemaakt van de regiegroep Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang die sinds medio 2018 actief is. Doel van de regiegroep is het op basis van evenredige vertegenwoordiging vanuit de zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, cliënten(organisaties), sociale adviesraden, provincie en gemeenten te fungeren voor het mede definiëren van de opgave, het dienen als klankbord, het mede bewaken van de voortgang en de gezamenlijke inrichting.</p> <p>Meer informatie over de projectorganisatie is te vinden via onderstaande link. Woonzorgvisie - Regio Hart van Brabant (regio-hartvanbrabant.nl)</p>

<p>Link naar relevante stukken</p>	<p>Hieronder een opsomming van een aantal relevantie websites:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wet Versterking Regie Volkshuisvesting Home Volkshuisvesting Nederland - Wet versterking regie volkshuisvesting Overheid.nl Wetgevingskalender - Woonzorganalyse - Regio Hart van Brabant (regio-hartvanbrabant.nl) - Programma 'Een thuis voor iedereen' Rapport Rijksoverheid.nl - Programma Wonen en zorg voor ouderen Rapport Home Volkshuisvesting Nederland - Woonzorgvisie - Regio Hart van Brabant (regio-hartvanbrabant.nl) - Woondeals Noord-Brabant 2022-2030 Publicatie Home Volkshuisvesting Nederland
---	--